

Kendernay Jánossal, az LMP új társelnökével beszélgettünk

Szüksége van-e az országnak egy kifejezetten zöldpártra vagy elég, ha a pártok kicsit komolyabban veszik a zöldpolitikát? Erről is kérdeztük Kendernay Jánost, a Lehet Más a Politika (LMP) új társelnökét és még sok minden másról is.

Te most egyedüli társelnöke vagy az LMP-nek, mikor lesz, ha egyáltalán lesz társad és mit gondolsz a társelnöki rendszerről?

Én hiszek a társelnöki rendszer intézményében, és jó értékválasztásnak is tartom, mert ez is a zöldpolitikánk alapja. Azért tartom feltétlenül támogatandónak, mert jobban leképezi a társadalom összetételét, hiszen annak is legalább a fele nő. A legutóbbi kongresszusunkon sajnos nem sikerült betöltenünk ezt a pozíciót, de azért elmondanám, hogy kilenc jelölt került szóba, és nevek említése nélkül közülük többeket is el tudnék képzelni a pártvezető társamnak.

Miért nem sikerült betölteni ezt az űrt? Tudjuk, hogy Szél Bernadett távozásával a közvélemény megnyeréséhez nehéz megfelelő utódot találni.

Nem csak a női társelnöki poszt vár még betöltésre, hanem más tisztségek is, de remélem, nem maradok társtalan társelnök, mert várhatóan szeptember elején lesz az újabb kongresszusunk, amelyen további személyi kérdésekről is döntünk.

Látsz valakit, aki alkalmas a női társelnöki feladatkör ellátására?

Többeket is látok, akik alkalmasak lennének erre a feladatra, közülük legutóbb néhányan össze is gyűjtötték a szükséges számú támogatást, de volt, aki nem vállalta, vagy „eltiltás” alatt van.

Ezt az eltiltást, hogyan kell érteni?

A 2018-as választások előtt a pártban többen különböző módon szembementek a lefektetett direktívákkal, leginkább a más ellenzéki pártokkal való esetleges összefogással kapcsolatban, és ezért különböző súlyú fegyelmi határozatokat kaptak néhányan. Többek között Schmock

Erzsébet, a parlamenti frakciónk vezető-helyettese is kapott ilyen fegyelmit, két éves eltiltást mindenféle párttisztaságtól. Ez még nem telt le, ő ezért nem volt megválasztható.

De aztán kiderült, hogy az ilyen okokból fegyelmit kapók igazából a kormánypártok újbóli kétharmadát vagy fölényes győzelmét akarták megakadályozni – ami utólag igazolódott is. Nem lehetne ezeket a fegyelmit semmissé tenni?

Az LMP egésze meg akarta akadályozni az újabb kétharmadot, sőt azért ennél sokkal erősebb ambícióink is voltak. A kérdés az volt, milyen módszerrel sikerül ezt megvalósítani. No, ebben akkor valóban voltak komoly nézeteltérések. Ma már a pártban nálunk is többen másképp ítélik meg ezeket a kérdéseket, nevezetesen, hogy a más ellenzéki pártokkal milyen formában lehetne az összefogás hasznos és szükséges. Azt én is osztom, hogy strukturálisan nem működött jól a párt, nehézkesen vagy egyáltalán nem reagált olyan kihívásokra, amelyeket a közvélemény-kutatások már nagyon erősen jeleztek, a Fidesz-KDNP várható óriási fölényét. Nem működött a belső rendszerünk, és a viszonylag gyorsan beálló vészhelyzetre sem volt képes reagálni a vezetés.

A párt parlamenti frakcióvezetője, női társelnöke és miniszterelnök jelöltje, Szél Bernadett is ezért kapott fegyelmit és végül annyira ellehetetlenült a helyzete, hogy lényegében nem maradt más választása, mint kilépni az LMP-ből.

Személy szerint nagyon sajnálom Szél Bernadett távozását, ez nem lett volna szükségszerű. Újraavasztották társelnöknek és lehetett volna közösen azon dolgoznunk, hogy tanuljunk a hibáinkból és változtassunk szabályainkon, működési gyakorlatunkon. A politikában a türelem, az önreflexió, változtatni akarás és képesség elengedhetetlen dolog. Mivel emberek vagyunk, különbözőek a reagálási időnk is. A párt most jutott el oda, hogy ezeket a kérdéseket rendezni próbáljuk. Hogy egy év sok-e vagy kevés, nem tudom. Ennél fontosabbnak tartom a szerves fejlődést és azt, hogy saját, közös elhatározásra legyünk képesek. Erre sajnos most már a korábbi társelnökünk nélkül kerülhet sor.

Csakhogyan ezzel a párt, a legismertebb arcát veszítette el, nem beszélve Hadházy Ákosról, aki szintén ellehetetlenült a fegyelmi meg etikai eljárások során. Jó ez így?

Biztosan lehetett volna másképpen is, például nem kellett volna valamennyi helyen elindítani LMP-s jelöltet, még akkor se, ha pénzügyileg az nagy veszteségnek tűnt akkor a párt számára. Az LMP egy szervesen működő élő szervezet, megalakulása óta vannak fontos vitáink, de az utóbbi pár évben talán a szervezetlenség is megmutatkozott. Én a belső amnesztia híve vagyok, de nem elítélve a korábbi sérelmeket.

Te, mint társelnök, hogyan tudsz ezen változtatni?

Velem együtt a legutóbb megválasztottak a tagságtól 12 hónapra kaptunk bizalmat. Én erre az időre többek között azt vállaltam, hogy kidolgozzuk az új alapszabályunkat és a tisztségválasztások új menetét is. Például nagyobb önállóságot és intézkedési felhatalmazást adnék a párt vezetőinek továbbá egy sereg belső szabályozást megváltoztatnék. Persze ezt nem egyedül készítem elő, hanem többen dolgozunk rajta.

Ezek szerint Te sem tartod a jövőre nézve megfelelőnek a párt működését meghatározó szabályokat?

Már eddig is – több éven át – nem a megfelelő módon szerveztük meg magunkat, reményeim szerint ezen alapvetően fogunk változtatni. Vannak már olyan alapszervezeteink, ahol igen komoly és látványos munka folyik, például a Dél-budait és a debrecenit emelném ki, az utóbbi nem is olyan rég még alig hallatott magáról.

Azonban a tágabb ellenzéki közvélemény, de még az LMP szavazótábora is rendkívül csalódott lett a 2018-as választások után, miközben a párt a legjobb, 7% fölötti eredményét tudta felmutatni. Viszont a Fidesz kétharmados győzelmének tükrében ez veszteségnek tűnt fel. Sokan mérgesek lettek az LMP-re, még a tagságból is.

Valóban nagyon sok szavazónkat és társadalmi támogatónkat veszítettük el, és azt sem hallgathatom el, hogy a tagság egy jelentős része is csalódott. Közülük jónéhányan ki is léptek a szervezetünkből, sajnos a nők arányaiban nagyobb számban. Pedig nagyon kellenének a fiatalok, a másik nemhez tartozók, hogy jobban megszólíthassuk a társadalmat. Úgy gondolom, hogy a pártban most a belső megbékélés, megnyugvás hozhatná el, hogy kifelé is szimpatikusabbak legyünk a választóknak. Valóban újra kell építeni és újra strukturálni a közösségünket, hogy elképzeléseinket a társadalom javára kamatoztathassuk.

Most, amikor még a Keresztény Demokrata Néppárt is zöld felhívást tesz közzé, szükség van egy önálló zöld pártra Magyarországon?

Nem csak Magyarországon, hanem a világon mindenhol szükség van zöld, más néven öko-pártokra. Európában egyre népszerűbb ez a politikai irány, csak sajnos nálunk, Magyarországon szorultunk – reményeim szerint csak kis időre – háttérbe. Az önálló zöld pártra feltétlenül szükség van, mert például a mai koordináta-rendszerben, a neoliberais gazdasági rendszerünkben a klímaváltozás járulékos költségeit könnyen a kisemberekkel, tehát velünk fizettetnék meg. De ezt mi nem vagyunk hajlandóak tudomásul venni. Mi azt állítjuk, hogy a klímaváltozás legfőbb okozóit, a szennyezőket kell egyrészt arra ösztönözni, hogy változtassanak, másrészt a kibocsátott szennyezés után a károkozást megtérítsék, ellentételezzék. A zöld párt képes arra, hogy a társadalommal is konzultálva elmagyarázza és végigvigye azokat az értékeket, amelyek az élhető világot és a jóllétet a jövőben is megalapoznák. Strukturális problémákkal kell szembenéznünk és egyszerűen felelősségünk van abban, hogy megértessük, a hatalom úgynevezett rezsicsökkentése önmagában nem old meg semmit, csak látszólagosan jó a lakosságnak. A legnagyobb megtakarítás az, amit el sem fogyasztunk, el sem költünk. Az egyént abban kellene segíteni, hogyan tudjon jobban takarékoskodni, a fölösleges túlköltekezését csökkenteni és a túlfogyasztás megakadályozását. Például, ha abban segítenénk az embereknek, hogy a házaikat, lakásaikat leszigeteltethessék, ezzel munkahelyeket teremthetnénk és egyben az energiafelhasználást, azaz az energiaköltségek drasztikus csökkentését is el lehetne érni. Továbbá az embereket bele lehetne vonni az energia-előállításba, a környezettudatos életmódba. Egyszerűen, nem felülről levezényelt akciókra van szükség, ezeknek a kezdeményezéseknek alulról, egyénektől, kisközösségektől kellene kiindulniuk, amihez központi vagy akár településszintű támogatást kellene adni. Például napkollektor telepítéshez állami támogatás adása is igen hasznos volna.

Az LMP már régóta mondja, ha a lakásokat leszigetelnék, sokkal kevesebb energia felhasználásával is hatékonyan lehetne fűteni és bizony hűteni is azokat. De még sorolhatnám azokat a tényezőket, amelyek miatt nélkülözhetetlen egy zöld párt. Ez egy átfogó szemléletet foglal magába, amiből csak egy-két példát emeltem most ki.

Csak az a baj, hogy most elég nagyot zuhant a népszerűségetek. Mire számítottok, hogyan fordulhatna meg ez a trend?

Volt ez a mutató már sokkal rosszabb is, amikor a későbbi párbeszédesek kiváltak tőlünk. Mindig van folytatás, tudjuk, mi a dolgunk, és merre van az előre. Ez az előre pedig a zöld identitásunkhoz való visszatérést jelenti. Ezt tekintem feladatomnak és egyben küldetésemnek is. Talán a legutóbbi (EP) választásokon elvesztettük a protest szavazatokat, de a jövőben újból számítanánk az ő szavazataikra is, ahogy értelemszerűen a zöld identitású és rendszerkritikusabb, balosabb támogatókra, de mivel nem a jobb-bal tengelyen helyezük el magunkat, a természeti értékek konzerválását támogatókat szintén örömmel látjuk. Itt arra is felhívnom a figyelmet, hogy a 2,18%-os Európai parlamenti választási eredményünk – bár valóban nagyon alacsony – nem képezi le a valós támogatottságunkat. Én úgy érzékelem, hogy a zöld-pártiságnak ma hazánkban van 10-15%-os támogatottsága. Ezt nem úgy kell érteni, hogy ennyi lehetséges szavazó van a zöld értékek mögött, hanem ez a szám kifejezetten a zöld párt, a zöld pólus mögött áll, ha kellőképpen sikerül megszólítani őket.

Meg lehet-e a zöldpolitikából bármit is valósítani a Fidesz-uralom alatt?

Ezzel a kérdéssel egyre gyakrabban találkozom. Valóban nehéz ilyen körülmények között bármit is elérni, a kormányzat nem érti, vagy nem akarja érteni, mit jelent például a klímaválság. Nekünk azonban felelősségünk, hogy akár a jelenlegi politikai és alkotmányos keretek között is, de állandóan emlékeztessünk arra, hogy mi lenne jó az országnak, mert ha nem így lenne, fölöslegesek lennénk a pályán. Ezért kénytelenek vagyunk a jelen helyzetben is kísérletet tenni, hogy rávegyük a kormányzatot, lépjen ebben az irányban is. Szorít az idő, a klímahelyzettel összefüggő lépésekkel és intézkedésekkel nem várhatunk sokáig. A jövőt illetően, mi úgy gondoljuk, hogy mielőbb tető alá kell hozni egy több szereplős zöld pólust, amelynek az LMP lehetne az egyik, esetleg a legerősebb tényezője. Magyarországon egy sokkal erősebb zöldpólusra van szükség, hiszen a klímaváltozás sokkal jobban fogja a földrajzi helyzeténél fogva is Magyarországot érinteni, mint azt ma sokan gondolják. Átfogó kormányzati, önkormányzati és egyéni jellegű döntéseket kell szorgalmaznunk. Van mit tennünk addig is, ameddig nem kapunk több politikai felelősséget. Azért mi addig is megmutatjuk, hogy miért felelőtlen a jelenlegi kormány, de ehhez saját keretrendszer alkalmazunk, és éppen ezért mi a többi ellenzéki párthoz képest mást mondunk. A mi eszközrendszerünk bár más, mégis ugyanúgy a jelenlegi hatalom megdöntésében vagyunk érdekeltek, és ehhez sok mindenben a többi ellenzéki párttal együtt kell működnünk.

Ez szépen hangzik, és mi lenne az eredménye?

Az LMP-nek hitelességét újraépítve, hosszútávon a kormányzásra kell készülnie, nem egyedül, de ki kell lépnie az ország érdekében az ellenzéki seregéből! Nem lehet más célunk, mint az ország jobbításán dolgozni és nem a kevesek jólétét, hanem a sokak megfelelő életlehetőségét

biztosítani. Jelenleg 2026-ig el kell tudni látni a politikai tervezés során. A zöld értékek, a globális felmelegedés okán is, egyre meghatározóbbak lesznek, a mi elsődleges feladtunk ezt a társadalomban tudatosítani és képviselni.

Köszönöm az interjút!

Kertész Z István

Fotó: Magyar Nemzet/Bach Máté